

La rellotgeria de Can Grato vil

Els inicis d'aquesta ininterrompuda activitat cal fixar-los en la persona del seu primer representant a Canet de Mar, Benet Grato vil Pujol, nascut a la veïna població de Sant Pol l'any 1867. Rellotger d'ofici, es guanyava la dura vida d'aquells anys reparant els pocs rellotges que en aquells temps hi havia, barrejant-hi altres feines, com la reparació d'escopetes, màquines de cosir i tota altra feina que li queia a les mans.

Casat l'any 1888 a Sant Pol amb Joaquina Pujol Roig, fruit del seu matrimoni, els vingueren al

món nou fills; cinc nois i quatre noies. Els nois, passant els anys, havien de ser tots ells rellotgers. En Pepet i en Francesc s'establiren a Calella, en Felip a Manresa i en Quimet a Tordera. Pel que fa a l'Enric acabaria parant botiga a Canet de Mar, però abans d'arribar a aquest punt havien de passar alguns anys.

L'avi Benet Grato vil a l'entorn de l'any 1886 tenia a Canet un petit taller arrendat al prou conegut Joan Xalabarder, a la casa número 19 del carrer de Sant Joan, que visitava un o dos dies a la setmana i on trobava els encàrrecs que el seu amic Joan li recollia i que majorment solien ser de rellotges de paret o algun que altre de butxaca, dels anomenats "de clau" (això vol dir que necessitaven donar-hi corda cada dia) i alguna que altra maquineta o arma de caça. Del seu amic Joan cal dir que era un persona molt popular entre els canetencs, ajudant a aquesta popularitat el fet personal de embellir la seva cara amb una fina

barbeta (perilla), que li donava un cert aire "mefistofèlic".

Pel que fa a Benet Grato vil, feia també la venda ambulat, visitant, carregat de rellotges de paret, alguns d'ells amb la maquinària de fusta, pobles veïns i cases de pagès de Sant Cebrià i Sant Iscle i

den veure en algunes cases de pagès en perfecte estat de funcionament. (Per cert, que aquests rellotges són molt estimats pels antiquaris)

Per aquests temps anaren introduint-se els famosos rellotges de butxaca de fabricació russa, coneguts pel nom del seu fabricant. Eren els "Roskof"; i per cert, que per protegir aquests rellotges, que empraven principalment gent d'oficis durs com els paletes i pagesos, es solien protegir amb unes fundes metàl·liques, que deixaven només al descobert l'esfera i la maneta per a poder donar-hi corda. Aquestes fundes de fusta es coneixien com a "guarda-polvos".

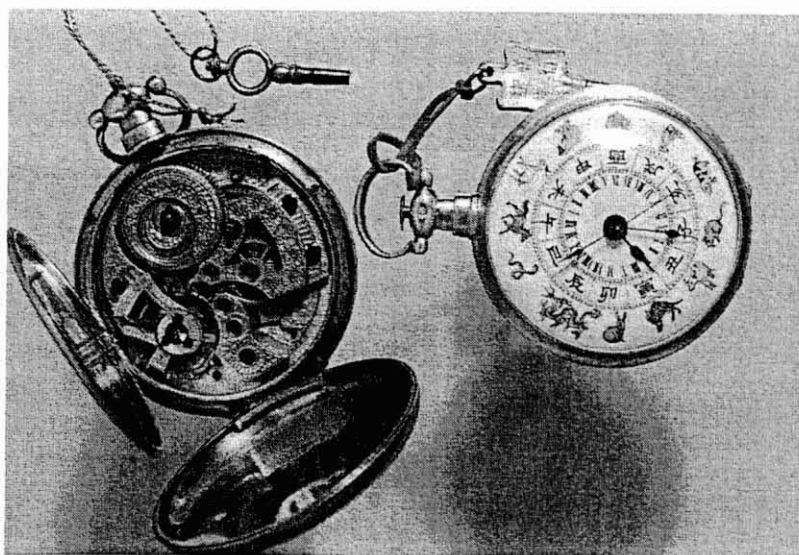
Com a nota curiosa, els rellotges Roskof s'exposaven als aparadors de les ciutats en nombre de trenta o quaranta dins de cabassos i el seu preu era de 1 duro (5 pessetes). Passant els anys i estenent-se més l'ús dels rellotges, la feina de l'avi Benet Grato vil es va anar especialitzant, quedant

**Els rellotgers
també
arreglaven
escopetes
màquines de
cosir**

tota la serralada del Montnegre i sempre a peu. Aquests rellotges eren coneguts popularment com a "rateres", per tenir tots ells la maquinària de fusta i era tal la seva qualitat que encara avui dia es po-

reduïda a la rellotgeria i la joieria, que en petita escala, es va anar introduint dins la societat i també les armes de caça. Just amb l'entrada del nou segle XX, el fill de Benet Grato vil, l'Enric, ja feia costat al seu pare en les tasques de rellotgeria i aquest fet va motivar que a l'any 1907 decidissin obrir una botiga a la riera Buscarons, 59 dedicada especialment a la venda de rellotgeria i joieria, com també a les màquines de cosir i armes de caça. En aquesta botiga, el fill de Benet Grato vil hi va desenvolupar les seves activitats, casant-se l'any 1912 amb M. Dolors Boter Vives, naixent-li cinc fills, tres noies i dos nois, fins que a l'any 1936 es va traslladar a la mateixa riera de Buscarons, 79. Passats els temps difícils de la guerra civil i atenent l'escassetat en què es vivia, va posar-se molt de moda transformar els petits rellotges de butxaca en altres de polsera, afegint-hi unes nances per així poder anar més o menys a la moda.

L'any 1951 el jove Enric Grato vil Boter va contraure matrimoni amb Maria Castellà, naixent en el transcurs dels anys quatre fills, dues noies i dos nois. La Dolors, l'Enric, la Rosa i finalment en Josep. Seguint les seves tradicionals activitats, van anar passant els anys treballant junts pare i fill aprenent el jove Enric els secrets de l'ofici fins que l'any 1952 el pare Enric Grato vil Pujol va haver de deixar la feina per malaltia i pèrdua de la vista, restant el seu fill al capdavant de l'activitat familiar, ajudat per la seva muller Maria Castellà. A partir d'aquests anys la vida va canviar; va començar a venir turisme, les fàbriques treballaven a ple rendiment i el comerç i la construcció van rebre un fort impuls, fent convenient l'ampliació de les activitats familiars. A l'any 1969 el jove Enric Grato vil Castellà es va incorporar al treball familiar, iniciant-se al costat del seu pare en els coneixements de l'ofici, fins que l'any 1978 va emmaridar amb Isabel Pérez Valls augmentant, si hi cap, la capacitat de treball professional. Després de diferents reformes a la botiga de la Riera

Buscarons, 79, es va inaugurar la nova botiga ubicada al carrer Ample, 31, amb el nom comercial de Joieria Grato vil, comptant amb l'ajuda de la seva filla Dolors. Transcorregut un temps també s'hi va incorporar l'altra filla, la Rosa. Actualment la botiga de la riera Buscarons, 79, la dirigeix Enric Grato vil Castellà i l'altra botiga del carrer Ample els seus germans Rosa i Josep.

Seguint les converses sostingudes amb "l'avi" Enric Grato vil, ens comenta que l'existència de rellotges és molt antiga, tot i que fins a mitjans del segle disset no es van anar coneixent entre certes classes benestants i tots ells,

A la riera Buscarons, 59, hi van desenvolupar la feina

majoritàriament, de fabricació anglesa. Posteriorment, a partir del segle XVIII, altres països s'afegiren a la fabricació de rellotges com França i Suïssa, sempre de producte artesà amb caixa de plata i una maquinària molt especial, coneguts per "Catalinos", curiosament coincidents amb el regnat de l'emperatriu Catalina de Rússia tant influent en els costums de l'Europa d'aquells temps. Amb el pas dels

anys van anar sorgint altres novetats, com la supressió de la clau de donar corda i arribats al 1800 ja es van començar a fabricar en sèrie. Fins a aquests moments no es coneixien les marques, sinó que els artesans gravaven el seu nom en les platines dels seus rellotges. Per refermar aquesta conversa l'Enric Grato vil ens mostra un rellotge de butxaca de la seva col·lecció, de bella factura, construït l'any 1825, que conté bells gravats de motius xinesos, fabricat artesanalment per encàrrec d'un personatge xinès a Anglaterra, estenent-se sobre la bellesa i perfecció de la seva maquinària demostrativa de la seva alta qualitat i acaba dient: «Actualment no hi ha rellotgers capaços d'igualar i menys superar aquesta petita obra d'art». I amb aquesta exclamació final amb la vehemència que ho explica i la brillantor dels seus ulls, evidencia el seu enamorament per l'ofici....

Tanmateix, els cent quinze anys transcorreguts des que el primer Grato vil inicià les primeres activitats professionals a la nostra Vila i el pas de quatre generacions avalen, amb tota seguretat, una feina ben feta i constant, sempre al servei dels canetencs i del públic en general. Vagi, per tant, la nostra felicitació i el desig sincer de llarga vida als Grato vil de Canet i molt èxit en les seves activitats professionals.

ANTONI CRUANYES BECANA